

DAHA FAZLA HAKSIZLIK DAHA DERİN YOKSULLUK

EMO Ankara Şubesi Yayın Kurulu

ankara.bulten@emo.org.tr

Dünyada ve ülkemizde 2019 yılı sonlarında baş gösteren ve 2020 yılı başlarında da tüm dünyayı saran, hala tam anlamıyla sonlanmamış Covid-19 pandemi süreci maalesef yüzyılımızın en büyük, iktisadi, sosyal ve insan krizi olarak karşımıza çıktı. Her krizde olduğu gibi kuşkusuz ki bu yaşanan felakette de en çok işçi emekçi kesim etkilenmekte. Tüm dünyada çalışanlar büyük bir gelir ve iş kaybı yaşayarak yoksullaştırıldı.

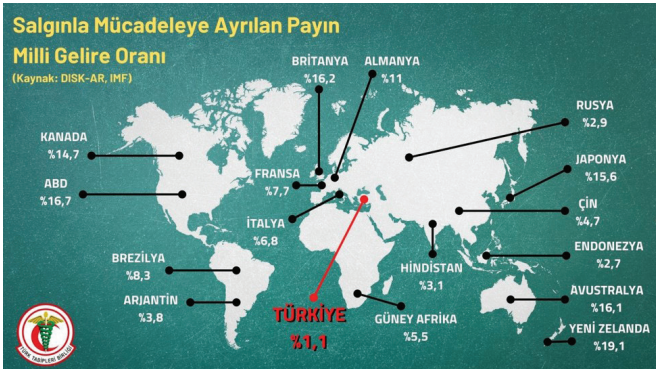
Birçok ülkede pandemi sürecinde vatandaşa karşılıksız ekonomik destek sağlanırken, Türkiye’de ise temel tercih yurttaşları borçlandırarak sorunları ötelemek yönünde oldu. TTB Pandemi Çalışma Grubu’nun verilerine göre ülkemizde bu süreçte; “2 milyon kişi ilk defa kredi kullanmak zorunda kaldı. 5 milyonu aşkın yurttaş ise tekrar bankalardan borçlanmaya itildi. Hane başı borçluluk miktarı 55 bin liraya yükseldi.”

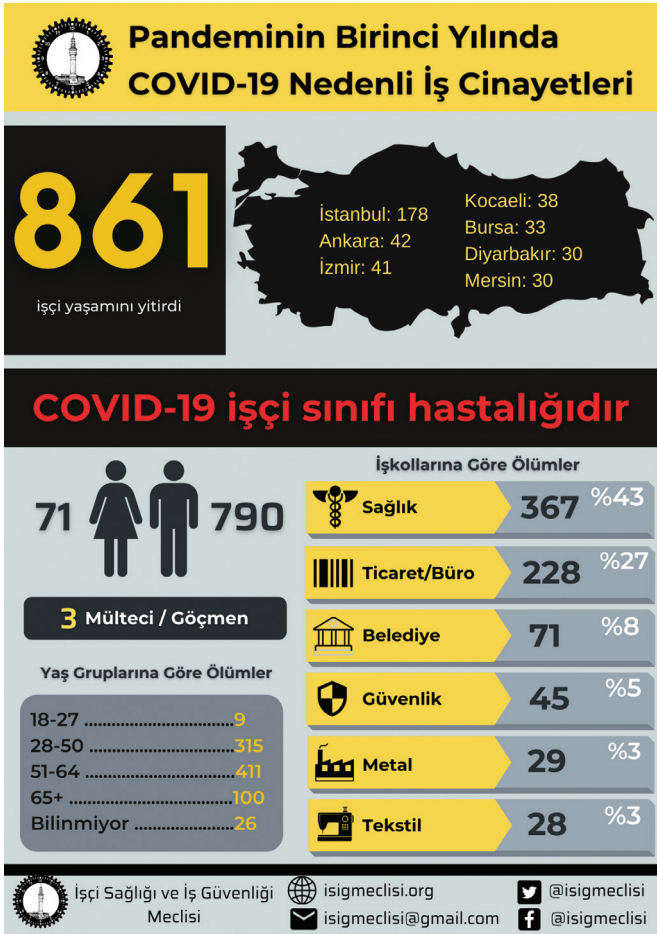
Covid-19 İşçi Sınıfı Hastalığı Haline geldi

İşçi ve emekçiler yaşanan bu ekonomik buhranlar ile birlikte emekleri ile sağlıkları arasında kalmış ve kendilerinin, ailelerinin yaşamlarını idame ettirebilmek için üretim süreci içinde yer almaya devam etmişlerdir. Elbette ki virüs insanlar arasında sosyo-ekonomik sınıf ya da cinsiyet gibi ayrımlar yapmıyor fakat yaşanan toplumsal koşullar Covid-19’u işçi sınıfı hastalığı haline getirmiştir.

Salgına karşı en etkili yöntemin evde kalmak ve fiziksel mesafeyi korumak olduğunun sürekli dile getirildiği ülkemizde ne yazık ki işçi sınıfı eve kapanmadı. Kapitalizmin çarklarının durmaması adına işçiler işe gitmek salgın öncesiyle aynı koşullarda aynı mekânlarda çalışmak, aynı yemekhanelerde yemek yemek, aynı toplu taşıma ile evlerine dönmek zorunda kaldılar. Dolayısıyla hastalığa en çok işçiler yakalandılar bu açıdan bakıldığında Covid-19’a bir işçi sınıfı hastalığı diyebiliriz.

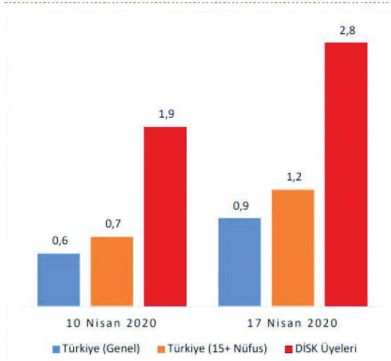
**İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisi verilerine göre Pandeminin ilk bir yılında 861 işçi Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi. Ve ne yazık ki kaybettiğimiz 367 kişi salgın ile en önde mücadele eden sağlık çalışanlarından oluşmakta.*





Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi'nin (DİSK-AR) verilerine göre, DİSK üyesi işçiler arasında COVID-19 pozitif vaka oranı, Türkiye'deki toplam vaka oranınının 3,2 katıdır. DİSK üyesi işçiler arasında pozitif vaka oranı binde 4,1 iken, Türkiye'de COVID-19 pozitif vaka oranı binde 1,3'tür. Bu araştırmadan da gözlemlendiği üzere Covid-19 pozitiflik oranı işçiler arasında hem genel nüfusa hem de çalışma çağındaki nüfusa göre oldukça yüksektir.

Grafik: Covid-19 Pozitif Vakaları: Türkiye Ortalaması ve DİSK Ortalaması (Binde)



KÇÖ ve Ücretsiz İzin ile Sermaye, İşçi Masrafından Korundu (!)

Salgın sürecinde devlet tarafından belirlenen Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) ve işten çıkarma yasağı gibi uygulamalar maalesef amacından saparak işçiler için bir sefalet ödeneği haline gelmiştir. İşçileri korumak ekonomik sürekliliği sağlamak adına yapılan işten çıkarma yasağı beraberinde ücretsiz izin uygulaması ile birlikte işe koşulunca 2 milyon 200 bin işçi günde 39 TL'ye, ayda net 1.168 TL'ye açlığa mahkûm edildi. Bugün gelinen noktada ise yasakların kalkmasıyla ulaşımdan üretime bir çok sektörde toplu işten çıkarılmalar başladı, ilerleyen zamanlarda bunun hem işçi sınıfı hem de ekonomi açısından karşımıza çıkaracağı vahim sonuçlarını hep birlikte göreceğiz.

KÇÖ ile birlikte işçilerin yıllarca kendi ödemeleriyle biriktirdikleri işsizlik fonu, sermayeyi rahatlatmak adına kullanılarak işçiye maaşını kendi cebinden ödetti. Diğer taraftan kayıt dışı çalışanlar ve esnaflar ise uzunca bir süre hiçbir desteğe sahip olmadı.

Salgının Bize Yeniden Hatırlattığı Kol Gücü

Covid-19 salgını ile karşımıza çıkan bir başka tablo ise dünyada yıllardır unutulmuş, kol gücüne dayalı emeğin, yaşamın ana çarklarını çevirmedeki önemidir. Hayatın eve sığmadığı, birilerinin sürekliliği sağlamak için toprağı ekmesi, ekmeği pişirmesi, gıdaları üretmesi ve dağıtması, sokakları temizlemesi ve her şeyden önemlisi hastaları iyileştirmesi gerektiği gerçeği ile yüzleşmemizdir. Emeğin değeri yeniden tariflenmelidir.

Hâlâ Yapılabilecek Şeyler var

Evet çizdiğimiz ekonomik tablo oldukça karanlık fakat elbette ki buradan da bir çıkış var. Karanlığa yakınlık ışık eşitlik ve adaletle olacaktır.

Salgın sürecinde benimsenen ana yöntem ile milyonlarca yurttaş borç batağına sürüklenmiştir. Devlet eşitsizliklerin daha da derinleşmesini engellemek için hanelere yaptığı nakdi yardımları artırmalı ve sürekli hale getirmelidir. Çalışanlar üzerindeki vergi yükü hafifletilmeli gerekirse yapılacak bir vergi reformu ile toplumsal adaleti yeniden sağlamak adına gelir dengesine dayalı vergilendirmeler planlanmalıdır.

Yaşanılan süreç açık ve net, Covid-19 salgını ile mücadelede bilim insanları "Aşı" ile tünelin ucundaki ışığı bize gösterdiler. Tüneldeki tümsekleri düzeltmek ise toplumsal adalet ve eşitliğin tesisi için mücadele edenlerin elinde.